

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
при вступі на спеціальність
203 „САДІВНИЦТВО ТА ВИНОГРАДАРСТВО”
здобувачів вищої освіти ступеня „БАКАЛАВР”
на базі ступеня „МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА”
здобутого за іншою спеціальністю

Одеса – 2020

Програму фахових вступних іспитів для вступу на освітній рівень „Бакалавр” за спеціальністю 203 „Садівництво та виноградарство” галузі знань 20 „Аграрні науки та продовольство” після ступеня „Молодший спеціаліст” здобутого за іншою спеціальністю розроблено:

доктором сільськогосподарських наук, професором Хреновськовим Е.І.;
кандидатом сільськогосподарських наук, доцентом Петренко С.О.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1.БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ.....	5
1.1.Садівництво.....	5
1.2.Овочівництво.....	6
1.3.Виноградарство.....	8
2.СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	10
3.ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ І СКЛАДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНОК.....	12

ВСТУП

Для участі в конкурсі на навчання за ступенем „Бакалавр” за спеціальністю 203 „Садівництво та виноградарство” допускаються особи, які мають документ державного зразка про здобутий ступінь молодшого спеціаліста.

Мета вступного випробування – перевірка знань, умінь та навичок абітурієнтів програмним вимогам, з’ясування компетентності та оцінка ступеня підготовленості вступників для отримання ступеня „Бакалавр”.

Вступник повинен:

- **виявити** базові знання з теорії і практики дисциплін, що виносяться на вступне випробування: плодівництво, овочівництво, виноградарство;
- **знати** поширення, біологічні особливості, сучасні сорти та гібриди, методи захисту рослин, а також технології вирощування основних плодовоовочевих культур та винограду;
- **продемонструвати** навички творчого критичного погляду на поставлені практичні завдання та розробки обґрунтованих пропозицій щодо їх розв’язання.

1.БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ

1.1.САДІВНИЦТВО

Садівництво, як галузь сільськогосподарського виробництва і як наука. Цінність плодів, як продуктів харчування і сировини для промисловості. Народногосподарське значення галузі. Історія виникнення і розвитку, плодівництва.

Біологія плодових культур. Біологічна і виробнича характеристика порід плодових. Особливості будови і розвитку плодових культур. Будова і розвиток кореневої системи. Анатомія і фізіологічні функції кореня.

Морфологічна і анатомічна будова стебла та листків плодових культур, їх фізіологічні функції. Будова бруньок плодових. Морфологічна і анатомічна будова суцвіття, плодів і насіння плодових культур.

Онтогенез плодових культур. Вплив умов зовнішнього середовища на ріст і розвиток плодових рослин.

Ріст і плодоношення плодових рослин. Вікові періоди. Фенофази періодів вегетації і спокою. Вплив факторів зовнішнього середовища на життєдіяльність плодових рослин.

Вирощування посадкового матеріалу плодових рослин. Плодовий розсадник, його складові частини. Насінне розмноження плодових культур. Вирощування підщеп. Підщепи основних плодових культур, їх роль в інтенсифікації садівництва. Вирощування прищепних плодових саджанців. Способи і строки щеплення.

Технологія виробництва плодів. Закладання плодових дерев. Основні типи садів та їх економічна оцінка. Підбір порід, сортів і підщеп, їх розміщення на території саду. Посадка саду.

Система утримання і обробітку ґрунту в саду. Удобрення ґрунту та підживлення плодових дерев. Значення елементів мінерального живлення. Зрошення в садах і ягідниках.

Формування і обрізування плодових дерев. Біологічні основи обрізування. Засоби, прийоми і строки обрізування.

Збирання і товарний обробіток плодів. Агротехнічні умови і строки збирання урожаю.

Зерняткові культури: яблуна, груша, айва. Значення, історія, райони поширення і промислового вирощування; види і біологічні особливості, районовані і перспективні сорти і підщепи.

Кісточкові культури: вишня, черешня, слива, абрикос, персик.

Горіхоплідні культури: волоський горіх, фундук.

Культура ягідних рослин. Суниця, основні відомості про поширення, значення і біологію суниці.

Смородина. Ботанічна характеристика і біологічні особливості. Сорти чорної, червоної і білої смородини.

Малина. Ботанічна характеристика та біологічні особливості малини. Сорти малини.

1.2.ОВОЧІВНИЦТВО

Овочівництво, як галузь сільськогосподарського виробництва і як наука. Цінність плодів і овочів, як продуктів харчування і сировини для промисловості. Народногосподарське значення галузі. Історія виникнення і розвитку овочівництва. Основні центри походження овочевих культур. Класифікація овочевих рослин. Ботанічна класифікація овочевих рослин. Біолого-виробнича класифікація овочевих культур.

Біологія овочевих культур. Особливості будови і розвитку овочевих культур. Будова і розвиток кореневої системи. Морфологічна і анатомічна будова суцвіття, плодів і насіння овочевих культур.

Онтогенез овочевих культур. Річний цикл розвитку, періоди відносного спокою і вегетації.

Світловий режим. Повітряно-газовий режим. Водний режим. Поживний режим.

Розмноження овочевих рослин. Статеве і вегетативне розмноження. Технологічні заходи вирощування овочів. Особливості підготовки ґрунту під овочеві культури.

Сівба насіння овочевих культур та висаджування розсади. Строки і способи садіння розсади. Захист овочевих культур від шкідників і хвороб. Технічна і біологічна стиглість та строки збору урожаю.

Вирощування овочевих культур у відкритому ґрунті. Капустяні овочеві рослини. Коренеплідні овочеві рослини. Морква, столовий буряк, редька, редиска. Цибулинні овочеві рослини. Пасльонові овочеві культури. Помідор, перець, баклажан Їх морфологічна і біологічна характеристика. Овочеві рослини родини Гарбузових. Огірок, кабачок, патисон, гарбуз, диня, кавун. Їх морфологічні та біологічні особливості. Технології вирощування у відкритому ґрунті.

Класифікація закритого ґрунту: утеплений ґрунт (малогабаритні групові укриття), парники, теплиці (ангарні, блокові; аркові. скляні плівкові). Ґрунтові і гідропонні теплиці, пристосовані приміщення для вирощування грибів.

Технологія вирощування плодів огірка бджолозапильних і партенокарпічних гібридів залежно від способу вирощування: на ґрунтосуміші, соломі методом басейнової чи малооб'ємної гідропоніки.

Вирощування помідора в плівкових теплицях, малогабаритних плівкових покриттях і парниках. Боротьба з шкідниками та хворобами. Збір урожаю. Особливості вирощування в спорудах закритого ґрунту перцю солодкого та баклажану.

Особливості вирощування посівних культур: салату, капусти пекінської, шпинату, петрушки та селери на зелень, кропу. Ущільнення городинними культурами широких міжрядь під час вирощування огірка, помідора, перцю і баклажана.

Збирання врожаю, сортування, пакування та перевезення овочевої продукції в склади та до місця збуту.

1.3.ВИНОГРАДАСТВО

Виноградарство, як галузь сільськогосподарського виробництва і як науки. Цінність ягід винограду як продуктів харчування і сировини для промисловості. Народногосподарське значення галузі. Історія виникнення і розвитку виноградарства. Основні центри їх походження. Географія культури винограду на земній кулі та в Україні.

Біологія винограду. Систематика і загальна характеристика родини Виноградових. Рід *Vitis*, його біологічні особливості, значення і поширення. Найважливіші види роду, що використовуються в культурі. Походження і класифікація культурного європейсько-азіатського винограду. Особливості будови і розвитку виноградної рослини. Будова і розвиток кореневої системи. Анатомія і фізіологічні функції кореня. Вплив умов середовища і засобів агротехніки на коренеутворення і архітекtonіку кореневої системи.

Морфологічна і анатомічна будова стебла та листків винограду, їх фізіологічні функції. Будова бруньок винограду. Зимуюче вічко, процес закладання і диференціації. Різноманітність бруньок по осі пагона, її причини і практичне значення. Показники плодоносності бруньок і пагонів, методи їх визначення. Морфологічна і анатомічна будова суцвіття, плодів і насіння винограду.

Онтогенез винограду. Вікові етапи у великому циклі розвитку та їх особливості. Річний цикл розвитку, періоди відносного спокою і вегетації.

Розмноження винограду. Насінне і вегетативне розмноження.

Закладання промислового винограднику. Вибір ділянки; вимоги до рельєфу, ґрунту, підґрунтів, підґрунтових вод. Плантажування ґрунту, теоретичні основи, способи і терміни. Передпосадкова підготовка і посадка кореневласних і щеплених саджанців. Догляд за молодими насадженнями. Ремонт і реконструкція виноградників.

Обрізка і формування кущів. Операції із зеленими органами куща. Обломка пагонів, прищипування їх верхівок, чеканка, пасинкування.

Підв'язування скелетних органів і зелених пагонів: способи, завдання, значення.

Обробіток ґрунту на виноградниках. Системи обробітку і утримання ґрунту на виноградниках. Зрошення.

Збирання врожаю винограду. Способи попереднього визначення величини врожаю, ступеня зрілості ягід і термінів збирання, кондиції і стандарти.

Культура столового винограду. Кращі районовані сорти для місцевого споживання, вивозу і зберігання.

2.СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

2.1.САДІВНИЦТВО

1. Грицаєнко А.О. Плодівництво: підручник / А.О. Грицаєнко. – К.: Урожай, 2000. – 276 с.
- 2.Карпенчук Г.К. Частное плодоводство: навчальний посібник / Г.К.Карпенчук. – К.: Вища шк.,1984.-295с.
- 3.Копилов В.И. Земляника./ Пособие.-Симферополь: ПолиПРЕСС, 2007.-368с.
- 4.Копитко П.Г. Удобрення плодових і ягідних культур: навч. посіб./ П.В. Копитко.-К.: Вища школа, 2001. 205 с.
5. Куян В.Г. Плодівництво: підручник / В.Г. Куян. – К.: Аграрна наука, 1998. – 468 с.
6. Куян В.Г. Плодівництво. практикум / В.Г. Куян. – Житомир: «Льонок»,2002. – 184 с.
7. Куян В.Г. Спеціальне плодівництво: навчальний посібник / В.Г. Куян. К.: Світ, 2004. – 462 с.
- 8.Марковський В.С., Бахмат М.І. Ягідні культури в Україні: навч. посіб. /В.С. Марковський.- Кам'янець-Подільський: П.П. «Медобори-2006», 2008.-200с.
- 9.Плодівництво. Методичні вказівки для розробки курсового проекту/ Укладач Трофанюк А.П. – Одеса «Центр Медіа», - 2013.-30с.
10. Практикум по плодоводству /. Тарасов В.М. [та ін.]. – 2-е изд.-М.: Колос,1981.-335 с.
11. Справочник по садоводству /Под ред. В.И. Майдебуры. – К.: Урожай, 1983
- 12.Справочник по садоводству юга Украины /Н.А.Барабаш, И.Е. Стешко и др. – Днепропетровск: Промінь, 1986 – 206с.

2.2.ОВОЧІВНИЦТВО

1. Барабаш О.Ю. Біологічні основи овочівництва / О.Ю. Барабаш, Л.К. Тараненко, З.Д. Сич. – К.: Арістей, 2005. – 344 с.
2. Довідник овочівника Степу України: Навч. посіб. / Латюк Г.І., Попова Л.М., Тихонов П.С. та ін. /За ред. Латюка Г.І. – 4 – те вид. перероб. та допов. – Одеса: ВМВ, 2010. – 472
3. Лихацький В.І., Бургарт Ю.Є. Овочівництво : Практикум. – К.: Вища шк., 1994. – 366 с.
4. Лихацький В.І., Бургарт Ю.Є., Касянович В.Д. Овочівництво. : У 2 ч. Ч 1: Теоретичні основи овочівництва та культиваційні споруди / За ред. В.І.Лихацького. - К.: Урожай, Том 1.-1996. – 304 с.
5. Лихацький В.І., Бургарт Ю.Є., Васянович В.Д. Овочівництво.: У 2 ч. Ч.2.: Біологічні особливості і технологія вирощування овочевих культур / За ред. В.І.Лихацького. - К.: Урожай, 1996. – 360 с.
6. Сучасні технології в овочівництві / за ред. К.І. Яковенка. - Харків : Ксилон, 2001.-125 с.

2.3.ВИНОГРАДАСТВО

1. Виноградарство /М.О. Дудник, М.М. Коваль, І.М. Козар та ін.: За ред. М.О. Дудника. - К.: Урожай, 1999.
2. Виноградарство /М.О. Дудник, М.М. Коваль, І.М. Козар та ін.: За ред. Хреновська Е.І. - К.: «Арістей», 2008.
3. Морозова Г.С. Виноградарство с основами ампелографии М.:Агропромиздат,1987.
4. Смирнов К.В. и др. Виноградарство. – М.: Агропромиздат,1987.
5. Промышленное виноградарство. Под. ред. канд. с-х. наук Лянного А.Д.- К.: Урожай,1989.
6. Мержаниан А.С. Виноградарство. – М.: Колос, 1967.
7. Мишуренко А.Г., Красюк М.М. Виноградный питомник. _ М.: Агропромиздат,1987.

3. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ І СКЛАДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

Базову контролюючу програму розроблено відповідно до вимог рекомендацій, затверджених Міністерством аграрної політики України та Міністерством освіти і науки України ("Рекомендована практика конструювання тестів професійної компетенції випускників вищих навчальних закладів" / За заг. ред. Ю.В. Сухарнікова. - К.: Аграрна освіта, 2000. - 38 а). Зазначена робота включає тестові завдання відповідно до переліку умінь, наведених у варіативній частині ОХ, яка є стандартом вищої освіти.

Освітня характеристика (ОХ) абітурієнтів - випускників вищого навчального закладу є галузевим нормативним документом, в якому узагальнюється зміст вищої освіти, тобто відображаються цілі вищої освіти та професійної підготовки, визначається місце фахівця із галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" в структурі АПК і вимоги до його компетентності, інших соціально важливих властивостей та якостей.

Цей стандарт є складовою галузевих стандартів вищої освіти, в якій узагальнюються вимоги з боку держави, світового співтовариства та споживачів випускників до змісту вищої освіти. ОХ відображає соціальне замовлення на підготовку фахівця з урахуванням аналізу професійної діяльності та вимог до змісту освіти і навчання з боку держави та окремих замовників фахівців.

ОХ встановлює галузеві кваліфікаційні вимоги до соціально-виробничої діяльності абітурієнтів - випускників вищого навчального закладу із галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" і державні вимоги до властивостей та якостей особи, яка здобула цей освітній рівень фахового спрямування 203 „Садівництво та виноградарство” ступеня "Магістр".

На тестовому іспиті випускник повинен підтвердити не тільки наявність знань, навичок і умінь, а й здатність приймати правильні рішення.

Тести професійної компетенції є важливою складовою всього комплексу оцінки знань абітурієнта та одним із методів комплексного оцінювання якості підготовки абітурієнта - випускника вищого навчального закладу ступеня бакалавр. Тестовий іспит найбільш повно відповідає принципу педагогіки - об'єктивність контролю знань.

До Базової контролюючої програми, яка включає всі тестові завдання з дисциплін природничо-наукової підготовки і дисциплін професійної та практичної підготовки. Екзаменаційний тест, який готується у вигляді брошури, складається з завдань, взятих з базової контролюючої програми.

На кожне тестове завдання повинна бути одна або декілька правильних відповідей, що є еталоном, з яким порівнюється відповідь студента.

На початку тестового іспиту кожний абітурієнт отримує одну із згаданих брошур та бланк відповідей, на якому записує своє прізвище, номер залікової книжки і номер варіанта тесту (брошури). На тестування відводиться одна година. У бланку відповідей випускник проставляє номери правильних на його погляд відповідей до тестових завдань.

Після кожного іспиту структуру тестових завдань слід змінювати. Використовуючи бланк етальонних відповідей, комісія підраховує кількість правильних відповідей студента і за критеріями оцінок підводить підсумок державної атестації.

Голова предметної
комісії

проф. Хреновський Е.І

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор Одеського державного
аграрного університету
голова приймальної комісії
професор _____ М.М. Брошков

“ _____ ” _____ 2020 р

Одеський державний аграрний університет
Факультет агробіотехнологічний
Спеціальність 203 “садівництво та виноградарство”
Ступень вищої освіти бакалавр

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ

Кількість вірних відповідей з 50 питань	Оцінювання за шкалою 100-200 балів	Кількість вірних відповідей з 50 питань	Оцінювання за шкалою 100-200 балів
0	100	26	152
1	102	27	154
2	104	28	156
3	106	29	158
4	108	30	160
5	110	31	162
6	112	32	164
7	114	33	166
8	116	34	168
9	118	35	170
10	120	36	172
11	122	37	174
12	124	38	176
13	126	39	178
14	128	40	180
15	130	41	182
16	132	42	184
17	134	43	186
18	136	44	188
19	138	45	190
20	140	46	192
21	142	47	194
22	144	48	196
23	146	49	198
24	148	50	200
25	150		

Голова предметної
комісії

проф. Хреновський Е.І.